

Arthur Schopenhauer

Aşkın Metafiziği

Sonsöz: David Bather Woods

Türkçesi: Çiğdem Canan Dikmen

Deneme

*Ey bilgeler, yüce ve derin bilgilere erenler,
Her şeyin nasıl, nerede ve ne zaman çiftleştiğini,
Neden seviştiğini ve öpüştüğünü
Düşünüp bulan ve bilenler!
Ey yüce bilgeler, söyleyin,
Ne oluyor dersiniz bana?
Nerede, nasıl ve ne zaman,
Neden geldi bu benim başıma?*

Bürger¹

Bu bölüm, çeşitli türden karşılıklı ilişkileriyle adeta kitap içinde ayrı bir bütün oluşturan dört bölümün sonuncusudur,² şüphesiz dikkatli bir okur beni geriye dönük hatırlatmalar ve göndermelerle anlatımını ya-

- 1 Gottfried August Bürger, "Schön Suchen", 1778, 5. Kıta. [Kitap boyunca atıfların kaynaklarına ilişkin görülecek dipnotlar metnin İngilizce çevirisinin yer aldığı şu basımdan alınmıştır: Arthur Schopenhauer, *The World as Will and Representation*, cilt II, çev. J. Norman, A. Welchman, C. Janaway, New York: Cambridge University Press, 2018, s. 547-582 – e.n.]
- 2 1935 tarihli Talat Hamdi ve sonrasında 1963 tarihli Selâhattin Hilâv çevirisinden bu yana Türkçeye sıklıkla *Aşkın Metafizigi* olarak çevrilen "Metaphysik der Geschlechtsliebe" (Cinsel Aşkın Metafizigi) müstakil bir eser değildir. Schopenhauer'ın *İsteme ve Tasavvur Olarak Dünya* adıyla dilimize çevrilmiş oylumlu çalışması *Die Welt als Wille und Vorstellung*'un tamamlayıcı nitelikteki ikinci cildinin 44. bölümüdür. Bölümün sonundaki oğlanlıkla ilgili Ek yine aynı cildin üçüncü ve son basımında yapılmıştır. Kitapta buna benzer başka bir Ek yoktur. Konuyla ilgili bilgi için bkz. David B. Woods'un sonsözü ve ayrıca bkz. A. Onur Aktaş, "200 Yaşına Giren Schopenhauer Felsefesinin Türkiye'deki Doğum Sancıları", *Doğu Batı: Çeviri - I*, sayı 87, yıl 22, Kasım-Ocak 2018-19. (e.n.)

rıda kesmek zorunda bırakmadan bu bütünlüğün farkına varacaktır.

Şairlerin öncelikle cinslerin birbirine duyduğu aşkı dizelere dökmesi alışılagedik bir uğraştır. Bu aşk ister trajik olsun ister komik, ister romantik olsun ister klasik, ister Hint olsun ister Avrupa, tüm dramatik eserlerin ana temasıdır. Lirik şiirin ve keza epik şiirin de çok büyük bir kısmı yine bu konuyu işler. Asırlardır Avrupa'nın tüm uygar ülkelerinde, adeta bahar dallarından fıskıran yapraklar gibi, her yıl düzenli olarak sürgün veren romanların bu konudaki hatırı sayılır payı da göz ardı edilemez. Temel içerikleri bakımından tüm bu eserler sözünü ettiğimiz tutkunun, kâh kısa kâh tafsilatlı, çok yönlü birer tasvirinden ibarettir. Bu tutkunun en başarılı betimlemelerini sunan *Romeo ve Juliet*, *Julie ya da Yeni Héloïse*, *Genç Werther'in Acıları* gibi eserler ölümsüz bir ün kazanmıştır. Her ne kadar La Rochefoucauld tutkulu aşkları herkesin bahsettiği ancak kimsenin görmediği hayaletlere benzetse, Lichtenberg "Aşkın Kudreti Üzerine" başlıklı denemesinde bu tutkunun gerçekliğini, doğallığını sorgulayıp reddetse de bu büyük bir yanılgıdır. Çünkü insan doğasına yabancı, aykırı bir şeyi, tamamıyla hayal ürünü bir çehreyi şairlerin çağlar boyu dehalarıyla bıkmadan usanmadan tarif etmesi, üstelik de insanların bunu her daim ilgiyle karşılaması olası değildir; ne de olsa doğrudan uzak bir sanatsal güzellik düşünülemez.

*Rien n'est beau que le vrai; le vrai seul est aimable.*³

Boileau⁴

3 (Fr.) Doğrunun dışında hiçbir şey güzel değildir, sadece doğrudur sevilesi olan. (ç.n.)

4 Nicolas Boileau, *Épîtres*, 1670-1698, IX, s. 23.